

SZKOŁA PODSTAWOWA NR 3
im. Mikołaja Kopernika w Jeleniej Górze
58-560 JELENIA GÓRA, UL. PCK 14A
TEL/FAX 075-7551475, 075-7557832
NIP 611-11-13-319
e-mail sp3jeleniagora@wp.pl

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
na rok szkolny 2017 / 2018

Miasto

Jelenia Góra

*Szkoła Podstawowa nr
im. Mikołaja Kopernika*
SZKOŁA z KLASĄ

*„W wychowaniu chodzi właśnie o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem
(...), ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugim, ale i dla drugich.”*
JAN PAWEŁ II

*Wychowanie to wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej,
emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinny być wzmacniane i
uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży”*
(art. 1 pkt 3 Ustawy Prawo oświatowe).

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	- 3
2. Misja szkoły.	- 5
3. Wizja szkoły	- 5
4. Model absolwenta	- 5
5. Zadania nauczycieli, wychowawców i rodziców	- 7
6. Założenia programowe:	
a. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej,	- 9
b. Budowanie świadomości i przynależności narodowej,	- 13
c. Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole,	- 17
d. Współpraca z rodzicami,	- 22
e. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży,	- 25
f. Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy,	- 30
g. Wychowanie do wartości,	- 35
h. Zdrowy tryb życia,	- 38
i. Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,	- 43
j. Nienaruszalność cielesna i przeciwdziałanie wykorzystaniu dzieci,	- 49
k. Cyberprzemoc,	- 53
l. Środki psychoaktywne,	- 58
m. Prawidłowe relacje rodzinne, a rozbite rodziny, eurosieroctwo, przemoc w rodzinie.	- 68
7. Ewaluacja	- 76
8. Szkolne programy profilaktyczne i wychowawcze	- 77
9. Postanowienia końcowe	- 78

1. Wprowadzenie

Pierwszymi wychowawcami swoich dzieci są rodzice. Nauczyciele wspomagają ich wszechstronny i harmonijny rozwój, a uczeń akceptuje siebie i jest otwarty na potrzeby drugiego człowieka, żyje nie tylko z drugim, ale i dla drugich.

Wychowanie to proces wspomagania człowieka w rozwoju, ukierunkowany na osiągnięcie pełni dojrzałości fizycznej, psychicznej, społecznej i duchowej. Działalność wychowawcza – ma na celu kształtowanie osobowości młodego człowieka, jego postaw, zachowań oraz cech niezbędnych w życiu społecznym. Polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

1. fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności, pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
2. psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
3. społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
4. aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Celem wychowania jest przygotowanie ucznia do samodzielnego, poprawnego nawiązywania stosunków międzyludzkich, kształtowania długoterminowych relacji z innymi ludźmi, zachowania etycznego, moralnego i akceptowanego przez społeczność, w której żyje. Ważna jest świadomość oraz istnienie głębokich, skłaniających do refleksji wartości młodego człowieka.

Profilaktyka to proces wspomagania człowieka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu, a także ograniczenie i likwidowanie czynników blokujących i zaburzających zdrowe życie. Celem profilaktyki jest podjęcie szybkich i skutecznych działań przywracających zdrowie, ma ona również na celu hamowanie postępu i niwelowanie pojawiających się powikłań już istniejącej

choroby. Działania profilaktyczne pozwalają stworzyć odpowiedni wzór zachowań społecznych, które przyczyniają się do obniżenia prawdopodobieństwa pojawienia się danego zjawiska.

Działania szkoły powinny obejmować trzy poziomy profilaktyki:

1. profilaktyka uniwersalna – pierwszy poziom – skierowana do wszystkich uczniów i nauczycieli. Jej celem jest budowanie zdrowych i trwałych relacji w obrębie szkolnej społeczności, m.in. poprzez szkolenie nauczycieli i innych pracowników w zakresie pedagogiczno-wychowawczym, ustalenie określonych zasad postępowania, niezgodę na przemoc, dbanie o dobre relacje, wzmacnianie odporności uczniów (np. poprzez warsztaty radzenia sobie ze stresem) i podnoszenie ich samooceny czy wyraźne wskazanie osoby, do której można udać się po pomoc;
2. profilaktyka selektywna – drugi poziom – działania skupione są na osobach z grupy zwiększonego ryzyka (np. uczniach z problemami zdrowotnymi, ekonomicznymi, rodzinnymi, z trudnościami w nauce). Zadaniem szkoły i pracowników jest określenie potrzeb i trudności uczniów z grupy ryzyka oraz wsparciu ich w przezwyciężeniu trudności, m.in. poprzez działania włączające ich do grupy rówieśniczej czy pomagające w nauce. Ważnym czynnikiem jest włączenie rodziców / opiekunów uczniów do pracy oraz wspólne rozwiązywanie napotykaných trudności;
3. profilaktyka wskazująca – trzeci poziom – działania skupiają się na osobach z grupy wysokiego ryzyka, tj. po próbie samobójczej. Profilaktyka wskazująca zawiera w swoich działaniach również te wynikające z działań drugiego poziomu. Pracownicy szkoły powinni w bardzo dyskretni i nieustannie obserwować ucznia, zapewnić mu opiekę szkolnego specjalisty oraz współpracować z rodzicami w zakresie zapewnienia mu stałej specjalistycznej opieki.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb naszego środowiska lokalnego i obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Chcemy, aby nasza szkoła była bezpieczna, panował w niej klimat sprzyjający pracy uczniów i nauczycieli. Dążymy do tego, aby nasi uczniowie byli kulturalni, odpowiedzialni, komunikatywni, kreatywni i empatyczni, aby panowało poczucie przynależności do grupy (klasy, szkoły), którą łączą więzi koleżeństwa i przyjaźni.

Profilaktyka winna wspomagać proces wychowania, a wychowanie tworzy integralną całość z wiedzą i kreowaniem umiejętności, poprzez które formuje się osobowość młodego

człowieka. Nie wolno ich rozdzielać, gdyż wychowanie musi posiłkować się wiedzą, w której zapisane jest doświadczenie.

2. Misja szkoły

„Cóż piękniejsze nad niebo, które przecież ogarnia wszystko co piękne”. - Mikołaj Kopernik

„Nauczanie i wychowanie- respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata”. - Ustawa o systemie oświaty

Każdego dnia wspólnie pracujemy na sukces naszych uczniów i zadowolenie rodziców, a wskaźnikiem tego jest ich satysfakcja i prestiż naszej szkoły w środowisku. Priorytetem w naszej szkole jest wysoka efektywność kształcenia, przygotowanie do dalszej edukacji, zapewnienie warunków wszechstronnego rozwoju każdego ucznia. Kierując się powyższym, szkoła realizuje zadania opiekuńcze, wychowawcze i dydaktyczne, uwzględniając poziom rozwoju psychofizycznego ucznia i jego sytuację rodzinną.

3. Wizja szkoły

Jesteśmy szkołą nowoczesną, bezpieczną i przyjazną. Pracujemy jako zespół, szanując i wspierając się nawzajem. Uczymy kreatywności, z jednoczesnym naciskiem na odpowiedzialność za własne decyzje. Jesteśmy otwarci na świat i zmiany w nim zachodzące, chętni do czerpania z jego dorobku naukowego i kulturowego. Nasza szkoła jest zakorzeniona w tradycji lokalnej i narodowej. Kształcimy swoich wychowanków w oparciu o szacunek do drugiego człowieka, poszanowanie systemu wartości, dziedzictwa kulturowego i historycznego. Każdy uczeń w naszej szkole osiąga sukces na miarę swoich możliwości, uczy się żyć w środowisku i dla środowiska. Kształtujemy w uczniach wrażliwość na dobro, prawdę i piękno. Najwyższym dobrem jest dla nas uczeń.

4. Model absolwenta

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 3 w Jeleniej Górze jest Polakiem umiejącym żyć godnie i poruszać się w otaczającym go świecie oraz:

- jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji;
- czerpie radość z nauki;
- przestrzega ogólnie przyjętych wartości moralnych;
- potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje;
- potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie;
- zgodnie współpracuje z innymi;
- jest ciekawy świata i wrażliwy na drugiego człowieka;
- jest życzliwy i tolerancyjny, szanuje godność własną i drugiego człowieka;
- rozumie wartość uczenia się i potrzebę własnego rozwoju;
- dba o zdrowie psychiczne i fizyczne oraz o bezpieczeństwo własne i innych;
- potrafi wykorzystać wiedzę w sytuacjach życiowych.
- ma rozwiniętą wiedzę i ukierunkowane zainteresowania,
- zna dobrze jeden język zachodnioeuropejski,
- zna swój region, jego historie, rozumie jego znaczenie w Polsce i Europie,
- umie znaleźć źródła wiedzy,
- zna podstawy funkcjonowania komputera, umie wykorzystywać programy komputerowe i Internet do swojej nauki,
- zna zasady ruchu drogowego, posiada kartę rowerową,
- posiada umiejętność pływania,
- jest sprawny fizycznie i aktywnie dba o swoje zdrowie i kondycję fizyczną,
- potrafi umiejętnie korzystać i obsługiwać nowoczesne środki i urządzenia techniczne,
- potrafi korzystać z rozkładu jazdy autobusów, pociągów, samolotów,
- zna organy samorządu lokalnego, podstawowe instytucje państwowe i komunalne, ich funkcjonowanie i kompetencje,
- rozumie pojęcie demokracji i stosuje jej zasady w życiu szkolnym,
- jest odpowiedzialny za siebie, rozumie swoje miejsce w szkole i rodzinie, aktywnie uczestniczy w życiu rodzinnym i szkolnym, chętnie działa na rzecz innych,
- przestrzega zasad dobrych obyczajów i kultury,

- jest tolerancyjny w stosunku do innych,
- planuje swoje działania i przewiduje ich efekty,
- rozwija swoje zainteresowania.

Zakładamy, że w wyniku systematycznego, skorelowanego i spójnego oddziaływania wychowawczo-profilaktycznego uda się nam przygotować uczniów do zgodnego współżycia z ludźmi. Będziemy dążyć do tego, żeby nasi wychowankowie byli: uczciwi, wiarygodni, odpowiedzialni, wytrwali, wrażliwi na krzywdę innych, kreatywni, przedsiębiorczy, aby nie stosowali przemocy słownej, fizycznej i psychicznej, mieli wysoką kulturę osobistą i gotowość do uczestnictwa w kulturze. Ważne jest też, aby uczniowie przestrzegali zasad zdrowego stylu życia, nie ulegali nałogom, kształtowali postawy obywatelskie, postawy poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także postawy poszanowania dla innych kultur i tradycji, pogłębiali świadomość ekologiczną, poznawali dziedzictwo kulturowe naszego narodu, Europy i świata i rozwijali swoje zainteresowania i pasje.

5. Zadania nauczycieli, wychowawców, rodziców i uczniów

1. Każdy pracownik szkoły kieruje się dobrem ucznia i jest do jego dyspozycji aby prowadzić z nim rozmowy indywidualne.
2. Warunkiem stawiania uczniowi wymagań punktualności i obecności na lekcjach jest rzetelne odnotowywanie obecności w dzienniku. Podstawowym obowiązkiem nauczyciela jest punktualne rozpoczynanie i kończenie oraz solidne przygotowywanie do zajęć.
3. Nauczyciel zachowuje neutralność polityczną w pracy dydaktycznej i wychowawczej.
4. Wszyscy nauczyciele wprowadzają do tematyki swego przedmiotu elementy programu wychowawczego.
5. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły jest każdorazowe reagowanie na dostrzeżone dobro i zło w szkole jak i poza nią. Pozytywne zachowania uczniów winny być szeroko promowane. Zastrzeżenia do zachowania uczniów pracownicy mają obowiązek zgłaszać do wychowawcy klasy lub do zespołu wychowawczego.
6. Dyrektor szkoły ma obowiązek zdecydowanego reagowania na przejawy brutalnej agresji ze strony uczniów w stosunku do innych uczniów jak i wszystkich pracowników szkoły.

7. Nauczycielowi nie wolno stosować „terroru” jako metody wychowawczej (co nie oznacza rezygnacji ze stawiania wymagań) i stawiać oceny z przedmiotu bezpośrednio za zachowanie ucznia. Winien też przestrzegać w tym względzie zasad zawartych w Statucie Szkoły.
8. Zadaniem każdego pracownika szkoły jest także czuwanie nad prawidłowym stylem spędzania przerw przez uczniów, np. zwracanie uwagi na kulturalną postawę, wychodzenie uczniów z klasy, na niedopuszczalność palenia papierosów, bezpieczeństwo itp.
9. Wszyscy pracownicy szkoły zobowiązani są do reagowania na niedostosowany do bieżącej pogody ubiór ucznia opuszczającego budynek szkoły (szczególnie podczas złej pogody) oraz na wypadki uczniów.
10. Nauczyciele organizatorzy wycieczek i imprez szkolnych mają obowiązek współdziałać z wychowawcami uczniów, którzy są ich uczestnikami.
11. W nagłych przypadkach uczeń zwalniany jest z zajęć do domu na wniosek pielęgniarki lub wychowawcy klasy. Ucznia zwalnianego z zajęć odprowadzają do domu rodzice, opiekunowie, wyjątkowo inne osoby, po powiadomieniu rodziców lub opiekunów.

Wychowawca w celu realizacji zadań:

- a. otacza indywidualną opieką każdego wychowanka,
- b. planuje i realizuje wspólnie z uczniami i ich rodzicami różne formy życia zespołowego, rozwijające jednostki i integrujące zespół uczniowski,
- c. ustala wspólnie z rodzicami treści i formy zajęć tematycznych na godzinach do dyspozycji wychowawcy,
- d. współdziała z nauczycielami uczącymi w jego klasie uzgadniając z nimi i koordynując ich działania wychowawcze wobec ogółu uczniów a także wobec tych, którym potrzebna jest indywidualna opieka (dotyczy to zarówno uczniów szczególnie uzdolnionych jak i z różnymi trudnościami i niepowodzeniami),
- e. Utrzymuje kontakt z rodzicami uczniów w celu:
 - poznania i ustalenia potrzeb opiekuńczo-wychowawczych ich dzieci,
 - wspólnych oddziaływań wychowawczych wobec dzieci,
 - włączanie ich w sprawy życia klasy i szkoły.
- f. Ma obowiązek korzystania w swojej pracy z pomocy merytorycznej i metodycznej ze strony właściwych placówek i instytucji oświatowych i naukowych.
- g. Jest zobowiązany do rozpoznawania sytuacji wychowawczej uczniów i poinformowania uczących nauczycieli o trudnych przypadkach w tym zakresie.

- h. Podejmuje systematyczne wysiłki zmierzające do wytworzenia prawidłowej atmosfery wspólnoty klasowej.
- i. Uczestniczy we wszystkich sytuacjach ważnych dla klasy ujętych w planie wychowawczym, np. imprezach w których uczestniczą wychowankowie.
- j. Czuwa nad postępami w nauce i frekwencją ucznia, jest w stałym kontakcie z rodzicami i opiekunami, pedagogiem szkolnym, stara się poznać sytuacje pozaszkolne wychowanka (bierze je pod uwagę przy ustalaniu oceny zachowania).

Rodzice mają obowiązek:

- a. Uczestniczyć w zebraniach rodziców zorganizowanych przez wychowawcę klasy lub dyrektora szkoły, w dniach otwartych szkoły, prelekcjach poświęconych zagadnieniom wychowawczym.
- b. Zawiadamiać wychowawcy o nieobecności ucznia, stałego kontaktu z wychowawcą w innych sytuacjach wychowawczych. W przypadku zwolnienia ucznia nawet z części zajęć szkolnych rodzic jest zobowiązany do pisemnego usprawiedliwienia tej nieobecności.
- c. Dbać o odpowiedni strój i wygląd dziecka.
- d. Rodzice powinni na bieżąco zgłaszać do komisji wychowawczej lub dyrekcji szkoły najdrobniejsze nawet formy przestępczości wśród uczniów.
- e. W sytuacjach spornych w klasie rodzic zobowiązany jest do zachowania drogi służbowej zgodnie z zapisami Statutu Szkoły.
- f. Rodzice ponoszą odpowiedzialność finansową za umyślne zniszczenia i kradzieże dokonane w szkole przez dzieci.
- g. Rodzice winni czynnie uczestniczyć w pracach imprezach i uroczystościach na rzecz klasy i szkoły.

Uczniowie:

- a. Każdy uczeń postępuje zgodnie z zasadami zawartymi w Statucie Szkoły.
- b. Uczeń ma obowiązek stosować się do zaleceń każdego pracownika szkoły.

6. Założenia programowe

a. Budowanie pewności siebie i kształtowanie zaradności życiowej,

I. Cele ogólne:

- 1. Budowanie świadomości samego siebie i realnych aspiracji życiowych:

- kształtowanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- rozumienie znaczenia i roli ubioru (odpowiedniego do okazji i miejsca),
- poszerzanie horyzontów, uświadamianie mnogości ścieżek życiowych,
- poszerzanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania.

2. Budowanie pewności siebie:

- uświadamianie zagadnienia pewności siebie,
- techniki budowania pewności siebie,
- odkrywanie własnej osobowości,
- rozwijanie zainteresowań,
- odnajdywanie swoich mocnych stron.

3. budowanie zaradności życiowej:

- organizacja warsztatów,
- angażowanie uczniów w organizację wydarzeń, imprez etc.
- organizacja wyjazdów, wycieczek, „zielonych szkół”.

II. Cele szczegółowe:

- tworzenie pozytywnej i bezpiecznej atmosfery w klasie i szkole,
- uczenie asertywności,
- zaznajamianie uczniów z pojęciem tolerancji,
- uczenie podejmowania właściwych decyzji,
- uczenie sposobów radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi,
- wskazywanie pozytywnych wzorców zachowań,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości,
- poznawanie swoich predyspozycji oraz ich rozwijanie.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Zajęcia integracyjne.	-ćwiczenia indywidualne i grupowe, -ćwiczenia integrujące -ćwiczenia aktywizujące.	Nauczyciel wychowawca	IX / X	Uczniowie

<p>Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności oraz aspiracji życiowych.</p> <p>Praca nad adekwatnym poczuciem własnej wartości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -zajęcia wychowania fizycznego, - zajęcia warsztatowe, - mini wykłady, - dramy, - e-lekcje. 	<p>Nauczyciele wychowania fizycznego i innych przedmiotów, pedagog, pracownicy Poradni PP, zaproszeni goście</p>	<p>cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Podnoszenie poziomu kompetencji społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - praca indywidualna i grupowa, - treningi, warsztaty, - dramy. 	<p>pedagog szkolny / wychowawca</p>	<p>Cały rok szkolny (wg harmonogramu PPP)</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Nauka opanowania stresu bądź wykorzystania sytuacji stresowych na swoją korzyść.</p> <p>Umiejętne rozwiązywanie konfliktów i reagowanie w sytuacjach trudnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -ćwiczenia indywidualne i grupowe, - zajęcia plastyczne / techniczne, - e-lekcje, - mini wykłady, - ćwiczenia rozluźniające, - ćwiczenia oddechowe. 	<p>pedagog szkolny, nauczyciel w-f, nauczyciel plastyki, muzyki, techniki</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Kształtowanie postawy życiowej w społeczeństwie lokalnym.</p> <p>Budowanie zaradności życiowej.</p> <p>Nauka samodzielnego podejmowania aktywności/ inicjatywy.</p> <p>Rozwijanie uczniowskich</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ćwiczenia indywidualne i grupowe, - przedstawienia, prezentacje, wystąpienia, itp., - e-lekcje, - lekcje wychowawcze, 	<p>nauczyciel wychowawca, doradca zawodowy, zaproszeni przedstawiciele wybranych zawodów</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

zainteresowań.				
Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły. Nawiązywanie i/lub utrzymywanie odpowiednich relacji i zaangażowania rodziców/opiekunów uczniów. Prowadzenie ewaluacji.	- szkolenia, kursy, treningi, warsztaty, - książki, materiały szkoleniowe, ulotki, - badania ankietowe.	Dyrektor, v-ce dyrektor, pedagog nauczyciele	X / XI II / III	Nauczyciele i wychowawcy
Pedagogizacja rodziców/opiekunów dzieci. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/opiekunowie dzieci. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną.	- spotkania z wychowawcą, - pogadanki.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Rodzice/opiekunowie uczniów
Nawiązanie współpracy z organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi nie związanymi bezpośrednio ze szkołą.	- spotkania za specjalistami danej tematyki, - szkolenie.	dyrektor	Cały rok szkolny	Dyrekcja szkoły

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum

konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);

2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59; 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (Dz.U. 2017 poz. 1569);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz.U. 2017 poz. 1580);
7. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).

b. Budowanie świadomości i przynależności narodowej,

Budowanie świadomości przynależności narodowej oraz kształtowanie postaw patriotycznych służy nabywaniu identyfikacji z narodem i kulturą, które z kolei przygotowują do życia w danym społeczeństwie. Wychowanie w młodych ludziach odpowiedniej, patriotycznej postawy wymaga czasu i konsekwentnych, ciągłych starań. Z tego powodu działalność dydaktyczno-wychowawcza jest niezbędna w codziennym życiu młodego człowieka a równocześnie jest obowiązkiem spoczywającym na barkach nauczycieli, bez względu na ich wiarę czy preferencje polityczne. O tym, że powinnością pedagogów szkolnych jest przekazywanie i kształtowanie

patriotycznych postaw dzieci i młodzieży szkolnej, mówi również Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59, 949):

Patriotyzm objawia się w przywiązaniu i okazywaniu szacunku do swojej ojczyzny, ziemi pochodzenia, rodzinnych stron, języka, swoich przodków, znajomych obyczajów, kultury narodowej oraz ludzi i wartości, które sobą reprezentują. Patriotyzm przejawia się również w solidarności z własnym narodem i lokalną społecznością.

- I. Kształtowanie postawy patriotycznej w młodych ludziach jest obowiązkiem spoczywającym na ich opiekunach, zarówno tych prawnych, faktycznych jak i tych, którzy spędzają z uczniami czas tj. wychowawcy i nauczyciele szkolni.
- II. Kształtowanie patriotyzmu jest zadaniem, które należy podjąć już od najmłodszych lat życia dziecka.
- III. Prowadzone działania mają na celu przygotowanie młodych ludzi do pomyślnego i płynnego wejście w dorosłe życie.
- IV. Poprzez wszechstronne rozwijanie ich zdolności oraz zapewnienie troski o ich postawę moralną i obywatelską rozumieć należy kształceniu w uczniach krytycznego myślenia, ukierunkowanego na poszukiwanie prawdy, piękna i dobra w otaczającym świecie.
- V. Cele:
 - kształtowanie świadomości obywatelskiej,
 - kształtowanie patriotyzmu lokalnego,
 - rozwijanie postaw prospołecznych oraz dbanie o wspólne dobro,
 - pielęgnowanie postaw patriotycznych,
 - zachęcanie do aktywnego udziału w życiu rodzinnym, społeczności szkolnej, lokalnej i państwowej,
 - dbałość o używanie poprawnej polszczyzny,
 - wykazywanie szacunku do symboli narodowych i lokalnych tj. hymn kraju, godło, flaga oraz dbanie o krzewienie innych symboli, wartości i tradycji narodowych,
 - pielęgnowanie tradycji narodowych,
 - uczenie wykazywania właściwej postawy podczas obchodów państwowych i szkolnych,
 - poszerzanie wiedzy o historii miasta, regionu, jego kulturze i sztuce itp.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Diagnoza preferowanych przez uczniów wartości.	<ul style="list-style-type: none"> - badanie ewaluacyjne, - omówienie otrzymanych wyników, - opracowanie działań profilaktycznych i wychowawczych, - przeprowadzenie ponownej ewaluacji. 	wyznaczeni nauczyciele	XI / XII	Cała społeczność szkolna
Kształtowanie osobowości ucznia.	<ul style="list-style-type: none"> - godziny wychowawcze - e-lekcje, - „spotkania z kulturą”. 	Nauczyciele j. polskiego, plastyki, muzyki, techniki wychowawcy	Cały rok szkolny	Uczniowie
Uświadamianie istoty przynależności do narodu.	<ul style="list-style-type: none"> - debata, - godzina wychowawcza - broszury informacyjne, - plakaty, postery. 	Nauczyciele j. polskiego, historii, muzyki, plastyki, techniki, wychowawca	Cały rok szkolny	Uczniowie
Budowanie więzi kulturowo-etnicznej. Promowanie społeczności lokalnej.	<ul style="list-style-type: none"> - wykłady, warsztaty, - tworzenie filmików, - sesja plakatowa, - publikacje. 	Nauczyciele informatyki, j. polskiego, historii, geografii, biologii, wychowawcy,	Cały rok szkolny	Uczniowie
Poznawanie historii lokalnej społeczności.	<ul style="list-style-type: none"> - sporządzenie mapy topograficznej, - wycieczki po muzeach, - wycieczki do miejsc związanych z legendami 	Nauczyciele historii, j. polskiego, geografii, plastyki, wychowawcy, pedagog opiekunowie samorządu	Cały rok szkolny	Uczniowie

	lokalnymi - spotkania z mieszkańcami DPS - współpraca ze Szkołą Specjalną			
Nawiązanie stałej współpracy z rodzicami/opiekunami uczniów.	- szkolenia, - broszury informacyjne - spotkania z rodzicami / opiekunami uczniów, - nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami zewnętrznymi.	Dyrektor, wychowawcy, pedagog, edukatorzy zewnętrzni	Cały rok szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
Angażowanie rodziców / opiekunów dzieci i młodzieży szkolnej w pracę na rzecz szkoły. Pedagogizacja dorosłych na temat konieczności kształtowania prawidłowych postaw w młodych ludziach.	- kontakt z nauczycielami, wychowawcami klas, - spotkania z pedagogiem szkolnym.	Pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny	Rodzice/opiekunowie uczniów

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r., o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);

3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 r. poz. 356);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz.U. 2014 r. poz. 263);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz.U. 1992 r. nr 36 poz. 155 z późn. zm);
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz.U. 2017 r. poz. 1042);
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. 2017 r. poz. 1611);
9. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. 2016 r. poz. 1817, 1948, z 2017 r. poz. 60, 573).

c. Przemoc i agresja rówieśnicza w szkole,

Agresja i przemoc są zjawiskami powszechnymi i szkodliwymi społecznie. Ich występowanie można zaobserwować we wszystkich sferach życia, także w szkole. Zachowania o charakterze agresywnym i przemocowym naruszają podstawowe prawo dziecka jakim jest jego prawo do życia w poczuciu bezpieczeństwa na terenie szkoły oraz poza nią. Należy pamiętać, że Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (z dnia 2 kwietnia 1997r) gwarantuje dziecku ochronę oraz reguluje ją dzięki zapisom w Art. 72 „Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem

i demoralizacją (...)). Z tego powodu szkoła i wszyscy zatrudnieni w niej pracownicy podejmują się wszelkich działań, które wpływają na poczucie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży szkolnej.

Zróżdła negatywnych zachowań:

- patologia rodziny, problemy leżące w nałogu do różnego rodzaju substancji,
- działalność kryminalna,
- niepełna rodzina lub występowanie przewlekłych problemów natury zdrowotnej.
- współzależnienie, czyli w sytuacji gdy członkowie rodziny nie widzą problemu, nauczyli się z nim żyć i/lub go ukrywają. Inną przyczyną agresji o podłożu rodzinnym mogą być:
- nieprawidłowe postawy rodziców w stosunku do dzieci np. odtrącanie dziecka, unikanie bądź utrudnianie kontaktu z nim, wysługiwanie się dzieckiem bądź uzasadnianie swoich niepowodzeń właśnie nim, stawianie nadmiernych wymagań bądź też ich brak, nadmierna opiekuńczość,
- brak prawidłowej komunikacji międzyludzkiej bądź komunikaty nieprzystosowane do relacji z dzieckiem czy młodzieżą,
- autorytarny styl wychowania,
- nieporozumienia pomiędzy rodzicami dziecka.
- otaczenie dziecka nadmierną opieką przez co nieświadomie hamowanie jego indywidualności i zdolności do rozwoju.
- kontakt z nowymi mediami. Informacje i obrazy przez nie publikowane, w świadomy bądź nieświadomy sposób odbierane są przez młodego człowieka. Często zawarty w nich przekaz ma charakter przemocowy czy agresywny.
- przemoc elektroniczna, należy stale monitorować sytuację, upewniać się czy zjawisko nie postępuje.
- kradzież, pobicie (zgłoszenie na Policję)

W celu zapobiegania przemocy istotne jest nawiązanie współpracy pomiędzy nauczycielami a rodzicami / opiekunami uczniów. Jedynie w taki sposób można liczyć na osiągnięcie wyznaczonego celu. Współpraca powinna opierać się na:

- organizowaniu zebrań (tzn. wywiadówki, dni otwarte szkoły);
- przygotowanie procedur postępowania w różnych sytuacjach;

- angażowanie rodziców / prawnych opiekunów uczniów w życie szkoły oraz działania organizowane przez placówkę;
- udział w zajęciach prowadzonych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Straż Miejską, placówki interwencyjne oraz innych specjalistów;
- zaangażowanie społeczności szkolnej w działania ogólnopolskich kampanii społecznych;
- stałe kontrolowanie sytuacji w szkole i podejmowanie dynamicznych, konsekwentnych działań w sytuacji pojawienia się jakichkolwiek podejrzeń pojawienia się zachowań agresywnych, przemocowych bądź odbiegających od ogólnie przyjętej normy, zachowań;
- prowadzeniu konsultacji indywidualnych z nauczycielem, wychowawcą.

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska agresji Analiza przemocy wśród uczniów uczęszczających do szkoły. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu wychowawczo-	prowanie badań, ewaluacji.	Pedagog, wychowawcy, wyznaczeni nauczyciele	X	Cała społeczność szkolna

profilaktycznego.				
<p>Promowanie zachowań zgodnych ze społecznie akceptowanymi normami.</p> <p>Nauczanie dorosłych w jaki sposób rozpoznać ukrytą i jawną formę agresję, przemocy.</p>	<p>opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjnych,</p> <p>prowadzenie wykładów o tematyce zachowań agresywnych oraz wynikających z nich konsekwencji,</p> <p>stworzenie bądź doprecyzowanie regulaminu szkolnego.</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawcy, przedstawiciel Policji i Poradni PP</p>	<p>X / XII</p> <p>III / IV</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Zaangażowanie rodziców / opiekunów prawnych do współpracy przy promowaniu poprawnego stylu zachowania – przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i przemocowym.</p>	<p>wspieranie prac wychowawcy, nauczyciela przez rodziców/ opiekunów.</p>	<p>Rodzice / opiekunowie</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice / Opiekunowie prawni</p>
<p>Budowanie odpowiedniej postawy w świadomości dzieci i młodzieży.</p>	<p>Zajęcia prowadzone w formie pogadank, szkoleń, warsztatów plastycznych,</p>	<p>Wychowawcy. Nauczyciele przyrody, Samorząd Uczniowski</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Wychowawcy, nauczyciele / rodzice i opiekunowie</p>
<p>Uczenie uczniów prawidłowych form zachowania w sytuacjach trudnych.</p>	<p>- spotkania z przedstawicielami policji, psychologiem/ pedagogiem szkolnym,</p>	<p>Przedstawiciel Policji, Straży Miejskiej, Poradni PP</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>

	- zajęcia ruchowe, aktywizujące, - e-lekcje,			
--	--	--	--	--

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy rówieśniczej w szkole.	Rozmowa z uczniami, tworzenie przyjaznej, otwartej i komfortowej atmosfery	Pedagog, wychowawcy, nauczyciele	Cały rok szkolny	Uczniowie
Zaznajomienie uczniów z terminem: agresja i przemoc Promowanie poprawnego wzorca zachowania.	Zajęcia w formie wykładów, prac indywidualnych i grupowych oraz dram psychologicznych	Wychowawca, pedagog,	Cały rok szkolny wg potrzeb	Uczniowie
Przygotowanie nauczycieli na ewentualne sytuacje o charakterze agresywnym na terenie szkoły.	Wykład, dyskusja, materiały doształcające.	Dyrektor, v-ce dyrektor, pedagog szkolny, Zespół Wychowawczy	Cały rok szkolny	Nauczyciele i wychowawcy

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły

specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);

4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137, 2138, z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952, 966, 1214);
6. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 2017 r. 459);
7. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2015 r. poz. 1094);
8. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1270);
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015-2018 organów prowadzonych szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
11. Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2016 r. w sprawie wymagań wobec szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 1611);
12. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).

d. Współpraca z rodzicami,

Budowanie prawidłowych i trwałych relacji interpersonalnych na linii rodzic/ opiekun prawny dziecka a nauczyciele szkolni, jest niezwykle istotnym wyzwaniem stojącym przed dyrekcją i pracownikami szkoły. Szczegóły tej współpracy znajdują się w „Szkolnym programie współpracy z rodzicami”.

- I. Powody występowania problemów z nawiązaniem prawidłowych relacji rodzic – nauczyciel:
 - brak znajomości oczekiwań rodziców wobec szkoły,
 - brak zaufania i partnerskich relacji pomiędzy opiekunami uczniów, a pracownikami szkoły,

- brak bądź słaba świadomość edukacyjna rodziców i/ lub nie przekazywanie takich informacji przez nauczycieli,
 - stosowanie złej formy komunikatu podczas przekazywania informacji na temat dziecka przez rodziców i nauczycieli/ opiekunów uczniów,
 - postawa roszczeniowa rodziców,
 - brak zainteresowania i zaangażowania w pracę szkoły. Nie podejmowanie inicjatywy rozpoznawania potencjału rozwojowego uczniów przez rodziców/ prawnych opiekunów uczniów lub nie słuchanie pomysłów/ uniemożliwianie wykazywania dodatkowej inicjatywy przez opiekunów.
- II. Proponowane grupowe formy nawiązywania kontaktu z rodzicami/ prawnymi opiekunami uczniów
- zebrania rodziców potocznie nazywane wywiadówkami
 - spotkania towarzyskie aranżowane najczęściej podczas organizacji uroczystości szkolnych albo klasowych
 - zebrania trójek klasowych/ Rady Rodziców/ Rady Szkoły odbywają się najczęściej podczas uzgadniania spraw organizacyjnych oraz organizacji różnego rodzaju imprez, wyjść, wyjazdów klasowych czy szkolnych, itp.;
 - spotkania ze specjalistą, czyli spotkania z osobą biegłą w konkretnym temacie,
- III. Indywidualne formy nawiązywania kontaktu pomiędzy rodzicami/ prawnymi opiekunami uczniów a nauczycielami:
- konsultacje indywidualne
 - dyżury konsultacyjne
 - kontakt telefoniczny
 - kontakt listowny
 - za pośrednictwem portali społecznościowych;
 - strona internetowa szkoły
 - wizyty domowe

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Diagnostyka problemu – określenie jakości relacji na linii rodzice/ opiekunowie uczniów- nauczyciele/ pracownicy szkoły	- badanie ewaluacyjne, - spotkania z rodzicami uczniów.	Wychowawcy, pedagog	XII / III	Nauczyciele, wychowawcy/ dyrekcja, opiekunowie uczniów

<p>Nawiązanie dialogu. Uświadomienie opiekunom uczniów ich praw i obowiązków wynikających z faktu uczestnictwa ich dziecka w życiu szkoły.</p> <p>Poznanie oczekiwań rodziców/ opiekunów uczniów względem szkoły i nauczycieli.</p> <p>Usprawnienie działania Rady Rodziców i innych organów, w których pracę angażują się rodzice/ opiekunowie prawni i faktyczni uczniów.</p> <p>Zapoznanie nauczycieli i opiekunów uczniów z aktualnym poziomem i jakością nawiązanych relacji</p>				
<p>Podnoszenie społecznych kompetencji nauczycieli.</p>	<p>- spotkania z pedagogiem szkolnym,</p>	<p>Pedagog szkolny</p>	<p>IV / V wg harmonogramu</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja szkoły</p>
<p>Nawiązanie dialogu. Uświadomienie opiekunom uczniów ich praw i obowiązków wynikających z faktu uczestnictwa ich dziecka w życiu szkoły.</p> <p>Poznanie oczekiwań rodziców/ opiekunów uczniów względem szkoły i nauczycieli.</p> <p>Usprawnienie</p>	<p>- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym i dyrekcją, - spotkania z wychowawcami klas.</p>	<p>Pedagog, zaproszeni edukatorzy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja szkoły oraz rodzice/ opiekunowie uczniów</p>

działania Rady Rodziców i innych organów, w których pracę angażują się rodzice/opiekunowie prawni i faktyczni uczniów.				
Wdrożenie wspólnego, partnerskiego podejścia i zarządzania placówką szkoły.	współorganizowanie wydarzeń przy współpracy rodziców/opiekunów uczniów i nauczycieli.	Wychowawcy, Samorząd Uczniowski	Cały rok szkolny	Rodzice/opiekunowie uczniów
Wspólne rozwiązywanie sytuacji problemowych. Prowadzenie diagnozy środowiskowej, udzielenie wsparcia rodziną potrzebującym.	informowanie osób potrzebujących o instytucjach/organizacjach świadczących pomoc.	v-ce dyrektor wychowawcy, pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Pedagog/psycholog szkolny, nauczyciele i wychowawcy, rodzice/opiekunowie dzieci

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE 2016 C 202, s.1);
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);

6. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 1966 (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167);
7. Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. 1993 nr 61 poz. 284);
8. Konwencja o Prawach Dziecka (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
9. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (Dz.U. 1989 nr 29 poz. 155).

e. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży,

Czytanie jako umiejętność rozumienia, refleksyjnego przetwarzania tekstu i jego wykorzystania, to jedna z najważniejszych umiejętności zdobywana w procesie kształcenia.

W październiku 2015 roku powołano wieloletni „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2016-2020” zawierający trzy priorytety:

1. zakup nowości wydawniczych do bibliotek,
2. infrastruktura bibliotek 2016-2020,
3. zakup nowości wydawniczych do bibliotek szkolnych i pedagogicznych.

I.Cele programu:

- doposażenie bibliotek szkolnych w nowości wydawnicze i lektury szkolne w celu ułatwienia realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego. Wpływ na rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży oraz kształtowanie ich twórczych postaw,
- zwiększenie aktywności nauczycieli w zakresie pracy nad rozwijaniem zainteresowań czytelniczych u uczniów - wymaga ukierunkowania i zintensyfikowania działań bibliotek pedagogicznych, które wspierają w działaniu biblioteki szkolne i nauczycieli w kształtowaniu postaw czytelniczych ich uczniów,
- doposażenie bibliotek szkolnych w celu zwiększenia ich oferty, która stanowi pomoc dla nauczycieli podczas realizowania i planowania działań pedagogicznych oraz tych związanych z kształtowaniem zainteresowań czytelniczych,
- doposażenie bibliotek szkolnych o pozycje czytelnicze, którymi zainteresowana jest młodzież szkolna oraz takie, które wiążą się z doświadczeniami w poznaniu oraz rozumieniu otaczającego świata przez młodzież.

II. Realizacja zaplanowanych działań przebiega w ścisłej współpracy:

1. z rodzicami/ opiekunami prawnymi uczniów placówki:
 - zebrania klasowe,
 - rozmowy indywidualne w sprawach uczniów,
 - zaangażowanie w działania realizowane przez szkołę, zachęcanie do współorganizacji i udziału w wydarzeniach,
 - motywowanie uczniów do aktywności poprzez dawanie dobrego przykładu swoją postawą.

2. z Instytucjami/ placówkami/ organizacjami wspierającymi rozwój czytelnictwa oraz rozwój psychomotoryczny dzieci i młodzieży:
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
 - organizacje promujące kampanie społeczne na rzecz czytelnictwa,
 - poradnie pracujące nad poprawą koncentracji u uczniów, np. Poradnia neurofeedback/ biofeedback,
 - zajęcia logopedyczne,
 - zajęcia plastyczne rozwijające zdolności motoryczne u dzieci,
 - Dom Kultury.

Działalność wychowawczo-edukacyjna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu promowanie czytelnictwa u wychowanków oraz zdiagnozowanie przyczyn niechęci do czytania.	Opracowywanie i upowszechnianie materiałów wskazujących problem obniżenia poziomu czytelnictwa oraz wskazanie możliwych konsekwencji dla rozwoju dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, - spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym.	nauczyciel bibliotekarz, wychowawca, nauczyciele j. polskiego pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Rodzice/ opiekunowie uczniów/ nauczyciele i wychowawcy

<p>Zaangażowanie rodziców / opiekunów uczniów do współpracy przy promowaniu czytelnictwa wśród uczniów placówki.</p> <p>Praca nad zmianą postrzegania zjawiska czytelnictwa.</p> <p>Poszukiwanie sponsorów na zakup nowych książek.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie wydarzeń promujących czytelnictwo, - udział w kampaniach, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami - propagowanie działań Szkolnego Programu Rozwoju Czytelnictwa 	<p>nauczyciel bibliotekarz, wychowawcy nauczyciele j. polskiego Samorząd Uczniowski</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
<p>Kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju intelektualnego i wiedzy.</p> <p>Upowszechnianie czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży, zwiększenie frekwencji w bibliotece.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - konkursy, wydarzenia, imprezy promujące czytelnictwo, - spotkania z autorami książek, - organizacja wydarzeń promujących czytelnictwo dla lokalnej ludności, - wyjścia np. do drukarni, - zajęcia w bibliotekach, 	<p>Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele j. polskiego nauczyciele bibliotekarze</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Edukacja kulturalna.</p>	<p>udział w kampaniach społecznych.</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele j. polskiego, nauczyciele bibliotekarze</p>	<p>Cały rok szkolny, wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie, rodzice/ opiekunowie, nauczyciele i inne osoby zainteresowane</p>

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>Diagnostyka problemu.</p> <p>Rozpoznanie uczniów z problemami dyslektycznymi.</p> <p>Utrzymywanie stałej współpracy z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzenie badania i interpretacja uzyskanych wyników, - spotkanie z psychologiem. 	Pedagog szkolny	I / II	Rodzice/ opiekunowie, nauczyciele
<p>Praca nad poprawnością rozwoju psychomotorycznego u uczniów klas podstawowych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - badania psychomotoryki oraz praca nad usuwaniem występujących trudności, - współpraca z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - nauka pięknego pisania, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym. 	nauczyciele plastyki, techniki, wychowania fizycznego, pedagog szkolny	XI / XII	Uczniowie
<p>Prowadzenie badań okresowych.</p> <p>Rozwijanie kompetencji czytelniczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - badania ewaluacyjne, - ćwiczenia usprawniające umiejętność czytania oraz rozumienia czytanego tekstu, 	nauczyciele biblioteki, j. polskiego	Cały rok szkolny	Uczniowie

Zachęcanie dzieci i młodzieży do samodzielnego czytania książek, czasopism	- eventy, - materiały edukacyjne, literatura przedmiotu,	nauczyciel bibliotekarz, wychowawcy. pedagog	Cały rok szkolny, wg harmonogramu	Rodzice/ opiekunowie/ dziadkowie/ inne bliskie osoby dorosłe z najbliższego otoczenia ucznia
Zaangażowanie całej rodziny.	- projekt „wspólne czytanie”, - spotkanie z logopedą,			
Nawiązanie współpracy z logopedą w celu pomocny dzieciom, które mają problem z poprawnym wystawianiem się.	psychologiem/ pedagogiem szkolnym.			
Działania ukierunkowane na poprawę psychomotoryki uczniów.				
Wypracowanie poczucia pełnego zaufania oraz partnerstwa.	- zabawy integracyjne, aktywizujące.	nauczyciele wychowawcy	cały rok szkolny	Uczniowie, nauczyciele
Szczera i otwarta rozmowa z podopiecznymi.				

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 października 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu III „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa” dotyczącego wspierania w latach 2016–2020 organów prowadzących szkoły oraz biblioteki pedagogiczne w zakresie rozwijania

- zainteresowań uczniów przez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych (Dz.U. 2015 poz. 1667);
5. Rozporządzenie MEN z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2015 r., poz. 1270);
 6. Rozporządzenie MEN z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół (Dz.U. 2017 r. poz. 1611);
 7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 maja 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wspomagania nauczania języka polskiego, historii, geografii, kultury polskiej i innych przedmiotów nauczanych w języku polskim wśród Polonii i Polaków zamieszkałych za granicą oraz dzieci pracowników migrujących (Dz.U. 2017 r. poz. 1042).

f. Trudności w nauce oraz sposoby motywowania do pracy,

Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym oraz wspieranie ucznia w przezwyciężaniu pojawiających się trudności w nauce jest zadaniem, przed którym stoją osoby dorosłe. Aby tego dokonać, niezbędne jest zapoznanie się z genezą istniejących problemów, czyli odpowiedzenie sobie na pytanie dlaczego niektórzy uczniowie nie są w stanie sprostać stawianym przed nimi wymaganiom edukacyjnym. Niepowodzenia szkolne mogą mieć różną genezę, a co za tym idzie, aby im zaradzić, należy wybrać właściwy sposób radzenia sobie z nimi – metoda powinna zostać dobrana indywidualnie, zgodnie z istniejącymi potrzebami ucznia.

W oparciu o szkolne programy: Profilaktyka niepowodzeń szkolnych i Program poprawy frekwencji można określić cele.

I. Cele szczegółowe

- Budowanie wiary we własne siły i umiejętności oraz kształtowanie wytrwałości w realizacji wyznaczonych celów,
- Poznawanie mnemotechnik i rozwinięcie nawyku stałego korzystania z dopasowanych do swoich potrzeb technik pamięciowych.

II. Cele dodatkowe

- Kształtowanie umiejętności organizacji czasu oraz przestrzeni do pracy,
- Budowa systematyczności w nauce oraz wypracowanie metody powtórek,
- Kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy,

- Uświadamianie rodziców / opiekunów o konieczności wsparcia oraz okazywaniu akceptacji dziecka,
- Informowanie rodziców / opiekunów w jaki sposób mają pracować ze swoją pociechą,
- Wskazanie poradni, w których pracują specjaliści zajmujący się daną tematyką.

III. Przyczyny niepowodzeń szkolnych związanych z samym uczniem

- osobowość młodego człowieka,
- środowisko lokalne,
- środowisko szkolne,
- zdolności,
- umiejętności,
- poziom posiadanej wiedzy,
- przeżywane uczucia,
- cechy charakteru,
- dotychczasowe doświadczenia związane z podejmowaniem nauki,
- tendencje i przyzwyczajenia pojawiające się podczas nauki,
- poziom samodzielności oraz motywacja do zdobywania wcześniej wyznaczonego celu.

IV. Przyczyny niepowodzeń szkolnych związanych ze środowiskiem rodzinnym

- sytuację materialną rodziny pochodzenia,
- dysfunkcyjne środowisko wychowawcze podopiecznych tj. patologie w rodzinie,
- zaburzoną strukturę rodziny, zbyt duża liczebność członków rodziny, rodziny niepełne,
- brak dbałości bądź nadmierna dbałość o dziecko,
- zaburzony poziom świadomości wychowawczej rodziców / opiekunów dziecka,
- niewystarczające lub nieodpowiednie warunki do nauki,
- brak zainteresowania sytuacją dziecka,
- niski poziom moralny i kulturalny rodziny,
- brak motywowania, wsparcia i ambicji pozostałych (w szczególności starszych) członków rodziny,

- odległość miejsca zamieszkania od szkoły (duża ilość czasu spędzona w środkach komunikacji, co przekłada się na zmęczenie dziecka samą podróżą z i do szkoły), itp.

V. Przyczyny niepowodzeń szkolnych związane ze środowiskiem szkolnym

- brak wystarczających sprzętów i pomocy dydaktycznych w szkole,
- atmosfera w klasie, w szkole niesprzyjająca pracy,
- niesprzyjające relacje pomiędzy uczniami,
- praca pozalekcyjna,
- wadliwa organizacja życia szkolnego,
- wadliwa praca nauczyciela lub wątpliwa pozycja lub autorytet nauczyciela itp.

VI. Przełożenie wspomnianych czynników na niepowodzenia szkolne może powodować u ucznia:

- trudności w rozumieniu, przyswajaniu i odtwarzaniu materiału,
- braku zainteresowania poszczególnymi przedmiotami, spadkiem motywacji poznawczych,
- bezradnością w pokonywaniu trudności związanych z edukacją,
- biernością, brakiem pokazywania większych starań do przyswajania wiedzy, spadkiem wiary we własne umiejętności edukacyjne,
- spadek umiejętności panowania nad swoimi procesami poznawczymi np. utrzymywaniem koncentracji na wyznaczonym zadaniu,
- uchylanie się od obowiązku szkolnego – zaniedbywanie wykształcenia

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Diagnoza zjawiska – ilość osób przejawiających trudności w nauce oraz ich specyfika. Zapoznanie uczniów i rodziców z wymogami stawianymi przed uczniami z danego przedmiotu szkolnego.	- diagnoza zjawiska, - analiza uzyskanych wyników oraz dostosowanie działań profilaktycznych do indywidualnych potrzeb uczniów, - spotkania z rodzicami / opiekunami i stała współpraca, - spotkania ze specjalistami.	Dyrektor, nauczyciele klas I – III i IV – VIII, pedagog	IX, cały rok szkolny	Cała społeczność szkolna

<p>Pedagogizacja nauczycieli na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych.</p> <p>Utrzymywanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie ze specjalistami np. z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami, służbami pomocowymi i mundurowymi, 	<p>Wychowawcy pedagog szkolny</p>	<p>IX Cały rok szkolny</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Pedagogizacja nauczycieli na temat możliwych zaburzeń zachowania uczniów.</p> <p>Dostosowanie formy zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów szkoły.</p> <p>Pedagogizacja nauczycieli w temacie inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży szkolnej.</p> <p>Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych nauczycieli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - spotkania ze specjalistami, - materiały szkoleniowe, literatura przedmiotu, 	<p>pedagog szkolny</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Pedagogizacja rodziców / opiekunów dzieci na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych.</p> <p>Nawiązania lub utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz zachęcanie ich do większego zaangażowania się w</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania ze specjalistami z Poradni PP - spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym, psychologiem z poradni, psychoterapeutą, logopedą, - spotkania z wychowawcą i nauczycielami, 	<p>Pedagog szkolny, specjaliści różnych dziedzin z Poradni PP</p>	<p>Cały rok szkolny wg potrzeb</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>

<p>sprawy szkoły i jej uczniów.</p> <p>Uświadamianie rodziców o konieczności samodzielnej pracy dziecka.</p> <p>Nawiązanie stałej współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.</p> <p>Indywidualna analiza potrzeb danej rodziny.</p>	<p>- materiały szkoleniowe, informacyjne,</p> <p>- warsztaty uczące sposobów pracy z dzieckiem,</p> <p>- szkolenia.</p>			
<p>Budowanie postawy możliwości realizacji zamierzonych celów.</p> <p>Rozwijanie poczucia akceptacji do samego siebie oraz poczucia tolerancji i akceptacji względem innych uczniów.</p> <p>Rozwijanie umiejętności uczniów komunikacyjnych uczniów.</p>	<p>- spotkania ze specjalistami (np. pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, neurolog, psycholog szkolny, logopeda),</p> <p>- szkolenia, ćwiczenia aktywizujące uczniów, poprawiające wydolność ich pamięci oraz wpływające na akceptowanie siebie i innych osób,</p>	<p>Pedagog wychowawcy</p>	<p>IX, cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59; 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym,

kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);

4. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 poz. 1591);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników i materiałów edukacyjnych (Dz.U. 2017 r. poz. 1457);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. 2008 nr 173 poz. 1072).

g. Wychowanie do wartości,

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59):

„Nauczanie i wychowanie – respektując chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności”.

Proces rozwoju wartości u człowieka zaczyna się już od najmłodszych lat i ma istotny wpływ na otoczenie, w którym żyje, a w konsekwencji na społeczeństwo. Oznacza to, że dziecko od samego początku ma wpływ na swoje otoczenie, ale również samo jest na nie podatne. System wartości człowieka budowany jest przez rodziców, rodzinę, nauczycieli, kolegów i koleżanki oraz bliższe i dalsze środowisko, w którym się otacza.

Szkoła pragnąc w prawidłowy sposób przekazywać uczniom system wartości powinna skupić się na:

- zaspokajaniu potrzeb emocjonalnych dzieci i budowanie więzi z nimi
- modelowanie postaw uczniów
- zachęcanie uczniów do ciągłego działania

- stosowanie metod aktywizujących

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących Obecny system wyznawanych przez młodych ludzi wartości. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego wychowania do wartości.	prowadzenie badań, ewaluacji.	Pedagog szkolny, lub inny wyznaczony nauczyciel	X	Cała społeczność szkolna
Szkolenie kadry pedagogicznej z tematu wartości oraz metod nauczania wychowania w wartościach.	- proponowane pozycje książkowe, - prowadzenie badań, ewaluacji, - udział w seminariach oraz szkoleniach przybliżających tematykę wartości,	Przedstawiciel Poradni, edukator, pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
Zwiększenie świadomości w temacie	- warsztaty dla dorosłych, - spotkania	Pracownicy Poradni, pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Rodzice/ opiekunowie uczniów

wychowania w wartości przez rodzinę. Uświadomienie ich kluczowego znaczenia w edukacji.	z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, - materiały informacyjne, - polecane pozycje książkowe.			
Wzbogacenie uczniowskiej wiedzy na temat wartości oraz określenie ich znaczenia w życiu codziennym.	- warsztaty, - eventy, happeningi, - wyjścia do teatru/ filharmonii/ muzeum/ itp., - godziny wychowawcze, - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, pracownikami PPP, doradcą zawodowym.	Nauczyciele wychowawcy, pedagog szkolny	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (Dz.U. 1989 nr 29 poz. 155);
5. Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych otwarty do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 nr 38 poz. 167);
6. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);

7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2014 poz. 395 z późn. zm.).

h. Zdrowy tryb życia,

- I. Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Zdrowy tryb życia” ma na celu:
1. pogłębienie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych, których celem jest utrzymanie bądź przywrócenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego;
 2. kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu,
 3. zmniejszenie występowania zaburzenia odżywiania,
 4. kształtowanie odpowiedniej aktywnej postawy i dbanie o zdrowie własne, swoich bliskich i innych ludzi;
 5. promowanie regularnego uprawiania sportu,
 6. uświadamianie istnienia chorób cywilizacyjnych, chorób wenerycznych,
 7. uświadamianie problemu depresji.
- II. Cele szczegółowe:
- Profilaktyka zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej na co dzień mają spowodować poniższe zmiany:
1. wzrost świadomości na temat jedzenia i jego jakości,
 2. nabycie nawyków żywieniowych,
 3. wzrost bądź nabycie zdolności samodzielnego przygotowywania pokarmów,
 4. popularyzacja aktywności fizycznej wśród uczniów,
 5. wzrost wiedzy na temat chorób związanych ze złym odżywianiem, brakiem ruchu, czy utrzymywaniem niewłaściwej/ nieodpowiedniej higieny osobistej,
 6. nawiązanie lepszej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów,
 7. polepszenie atmosfery w szkole,
 8. poprawa wyników nauczania i osiągnięć uczniów,
 9. zmniejszenie ilości absencji dzieci na zajęciach, których geneza była chorobowa,

10. lepsza współpraca szkoły z otoczeniem lokalnym.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Diagnoza zjawiska oraz praca nad poprawą / ulepszeniem stanu obecnego.	<ul style="list-style-type: none"> - badania diagnostyczne, ewaluacja, - kontrola zachowania, - spotkania prowadzone przez specjalistów. 	Pielęgniarka szkolna, wychowawcy	Cały rok szkolny	Cała społeczność szkolna
<p>Propagowanie wśród uczniów zdrowego trybu życia.</p> <p>Uświadamianie uczniom jak ważne jest zdrowe odżywianie się.</p> <p>Nauka gotowania/ przyrządzanie posiłków.</p> <p>Świadomość znaczenia ruchu fizycznego w życiu każdego człowieka.</p> <p>Zwiększenie aktywności rozwój sprawności fizycznej i wyrobienie nowych nawyków.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia aktywizujące, - konkursy taneczne, wokalne, sportowe, - warsztaty, rajdy, - zajęcia plastyczne, - zajęcia sportowe, - dostępność nauczycieli, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych. 	Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele plastyki, muzyki, przyrody, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie
Uświadamianie istnienia chorób cywilizacyjnych, chorób wenerycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - materiały informacyjne, - pogadanki, - ćwiczenia aktywizujące, 	nauczyciele biologii, wych. Fiz., techniki, wychowawcy, pedagog,	Cały rok szkolny	Uczniowie

<p>Uświadomienie zjawiska depresji.</p> <p>Budowanie świadomości znaczenia bezpieczeństwa w ruchu drogowym.</p> <p>Rozbudzanie świadomości uczniów na temat wpływu reklamy na ich wybory życiowe.</p> <p>Tworzenie świadomości znaczenia dla zdrowia człowieka higieny jamy ustnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - badania i sporządzenia ewaluacji, - dostępność nauczycieli, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych. 	<p>pielęgniarka szkolna.</p>		
<p>Podwyższenie poziomu wiedzy na temat istoty zdrowego odżywiania oraz codziennej aktywności fizycznej osób w każdym wieku.</p> <p>Dokształcanie nauczycieli z umiejętności miękkich tj. komunikacja (ukierunkowana na rodzica i jego dziecko)</p> <p>Zwiększenie zdolności</p>	<ul style="list-style-type: none"> - materiały edukacyjne, - pogadanki, spotkania ze specjalistami, - szkolenia. 	<p>Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele wych. Fiz., pedagog, pielęgniarka szkolna</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/ opiekunowie uczniów</p>

do wykrywania i radzenia sobie z osobami będącymi pod wpływem różnych środków				
Praca nad stworzeniem oraz utrzymywaniem pozytywnych relacji na linii szkoła – opiekunowie uczniów oraz planowanie i realizowanie wspólnych działań wychowawczo-profilaktycznych. Stała kontrola zjawiska oraz reagowanie, gdy pojawiają się niepokojące symptomy.	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - materiały edukacyjne, ulotki, - programy profilaktyczne, - badania. 	Dyrektor, pedagog	Cały rok szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
Pedagogizacja rodziców/ opiekunów, zapoznanie ze specyfiką tematyki, w jaki sposób należy promować zdrowy styl życia oraz jak reagować w sytuacjach jego zagrożenia. Profilaktyka zdrowego trybu życia.	<ul style="list-style-type: none"> - filmy, materiały edukacyjne, - sportowe zajęcia aktywizujące, - pogadanki, - dostępność nauczycieli, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych. 	psycholog, pedagog, pielęgniarka szkolna	Cały rok szkolny	Rodzice i opiekunowie uczniów
Zmiana przyzwyczajeń żywieniowych	- wdrażanie nowych rozwiązań.	Dyrektor, pedagog, pielęgniarka	Cały rok szkolny	Dyrekcja szkoły

na terenie szkoły.		szkolna		
Poprawa aktywności fizycznej uczniów.				

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59; 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
5. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2017 r. poz. 149, 60);
6. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2015 r. poz. 1916);
7. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
8. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016 r. poz. 487);
9. Ustawa z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
10. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą (Dz.U. 2009 r. nr 139 poz. 1133);
11. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 sierpnia 2009 r. w sprawie priorytetów zdrowotnych (Dz.U. 2009 r. nr 137 poz. 1126);

12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (Dz.U. 2015 r. poz. 821).

i. Społeczność szkolna – bezpieczeństwo w społeczności szkolnej i trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych,

Przedmiotem nieustannej troski dorosłych powinno być dążenie do stworzenia dzieciom warunków do nauki, zabawy i wypoczynku w przyjaznej, radosnej atmosferze.

I. Cele:

- a. poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią,
- b. prowadzenie analizy i działań profilaktycznych w stosunku do zachowań społecznie nieakceptowanych,
- c. profilaktyka zachowań ryzykownych,
- d. intensyfikacja wspólnych (przy współpracy rodziców i nauczycieli) działań wychowawczych,
- e. kształtowanie umiejętności bezpiecznych zachowań i radzenie sobie w sytuacjach skomplikowanych i trudnych,
- f. tworzenie tradycji i więzi ze szkołą,
- g. budowanie schematów reagowania w sytuacjach kryzysowych,
- h. uświadomienie rodzicom i nauczycielom istoty problemu alienowania uczniów,
- i. przedstawienie bądź przypomnienie panujących w szkole zasad i norm postępowania,
- j. budowanie szacunku do nauczycieli i pracowników szkoły.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Poprawa stanu bezpieczeństwa na terenie szkoły, w jej obrębie i poza nią.	- badanie ewaluacyjne, interpretacja uzyskanych wyników oraz dobranie odpowiednich działań wychowawczo-profilaktycznych,	Pedagog, wychowawcy	X	Cała społeczność szkolna
Badanie poczucia bezpieczeństwa	- spotkania informacyjne.			

w szkole.				
<p>Kreowanie zdrowego, bezpiecznego i przyjaznego środowiska.</p> <p>Promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.</p> <p>Zaznajomienie uczniów z praktyczną formą pierwszej pomocy.</p>	<p>- uroczystości szkolne, apele, eventy,</p> <p>- zajęcia fizyczne,</p> <p>- spotkania ze specjalistami, pracownikami służb medycznych i/lub paramedycznych,</p> <p>- warsztaty, lekcje wychowawcze,</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, nauczyciel odpowiadający za I pomoc, pielęgniarka szkolna</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Zapobieganie problemom i zachowaniom problemowym u dzieci.</p> <p>Profilaktyka zachowań agresywnych, przemocowych oraz cyberprzemocy. Przeciwdziałanie zażywaniu substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.</p> <p>Profilaktyka uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu.</p>	<p>- spotkania ze specjalistami np. funkcjonariusze policji, straży pożarnej, straż pożarna, pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,</p>	<p>Wychowawcy, pedagog, Policja, pracownicy Poradni PP, MONARU</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>

<p>Usprawnienie oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań szkoły w sytuacjach zagrożenia.</p> <p>Wypracowanie jednolitych metod współpracy między rodzicami a szkołą.</p> <p>Promowanie zachowań i postaw godnych naśladowania.</p> <p>Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych dzieci i młodzieży m.in. Związanych z eurosieroctwem, rodzinami niepełnymi, rodzinami wielodzietnymi, przemocą w rodzinie, nałogami w rodzinie, itp.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach wewnętrznych i zewnętrznych, - spotkania z rodzicami grupowo i indywidualnie, - spotkania informacyjne ze specjalistami, - materiały informacyjne, broszury. 	<p>Dyrektor, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Pedagogizacja opiekunów uczniów oraz sposobów prowadzenia działań profilaktycznych.</p> <p>Zachęcanie rodziców / opiekunów do częstszego</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, warsztaty - materiały szkoleniowe, - spis publikacji naukowych, - spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym, - spotkania z wychowawcą. 	<p>Dyrektor, wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>

uczestnictwa w życiu szkoły. Nawiązanie nawiązywanie stałej współpracy z rodzicami.				
Poprawa poziomu bezpieczeństwa na terenie szkoły.	- prowadzenie prac remontowych, - instalowanie niezbędnych sprzętów i montowanie usprawnień, - dbanie o bezpieczeństwo fizyczne, emocjonalne i intelektualne uczniów.	Dyrektor, Inspektor BHP, społeczny inspektor,	Cały rok szkolny	Dyrekcja szkoły, pracownicy

Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych

Cele:

1. Kształtowanie prawidłowych postaw społecznych,
2. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
3. Przygotowanie dzieci do rozsądnego i samodzielnego życia w społeczeństwie,
4. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
5. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji międzyrówieśniczych,
6. Prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujący satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Propagowanie aktywności i twórczego myślenia uczniów. Wychowywanie samodzielną, samodzielnie	- pogadanki, - praca indywidualna, - burze mózgów, - referaty, samodzielne wystąpienia,	nauczyciele j. polskiego, plastyki , wych. Fiz., opiekun Samorządu, wychowawcy pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie

radzących sobie w życiu młodych ludzi.				
Kształtowanie właściwych relacji między uczniami. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji Poprawne funkcjonowanie w grupie rówieśniczej. Popularyzowanie dobrego zachowania. Promowanie postaw tolerancyjnych.	- godziny wychowawcze, - zajęcia aktywizujące,	Pracownicy Poradni PP, pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny	Uczniowie
Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów.	- prelekcje, - broszury, - materiały informacyjne,	Dyrektor, pedagog szkolny, pracownicy Poradni PP	Cały rok szkolny	Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/ opiekunowie uczniów

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły

- specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 2017 r. 459);
 5. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2016 r. poz. 1822);
 6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. 2003 nr 6 poz. 69);
 7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. 2001 r. nr 135 poz. 1516 i 2014 r. poz. 1150);
 8. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. 2017 r. poz. 149, 60);
 9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390);
 10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245);
 11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 r. poz. 783, 1458);
 12. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2016 r. poz. 487);
 13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
 14. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
 15. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomaganie w latach 2015–2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach – „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);

16. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
17. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. 2016 r. poz. 656);
18. Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz.U. 2011 nr 208 poz. 1241 z późn. zm.);
19. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. 2017 r. poz. 1260);
20. Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz.U. 2016 poz. 1866);
21. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
22. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. 2016 poz. 1602).

j. Nienaruszalność cielesna i przeciwdziałanie wykorzystaniu dzieci,

I. Cele:

- a. Przeciwdziałanie wykorzystywaniu dzieci:
 - uświadamianie czym jest wykorzystywanie seksualne,
 - uświadamianie występowania granic cielesnej interakcji pomiędzy osobą dorosłą a młodym człowiekiem,
 - nauczanie gdzie i u kogo należy poszukiwać pomocy,
 - pedagogizacja z omawianego tematu powinna dotyczyć: uczniów, nauczycieli, rodziców, opiekunów uczniów oraz inne zainteresowane osoby dorosłe.

- b. Uświadamianie nienaruszalności cielesnej:
 - wytłumaczenie występowania różnic między przemocą a karaniem,
 - uświadamianie występowania granic personalnych i społecznych,
 - uświadamianie bezpieczeństwa w rodzinie,
 - przedstawianie miejsc, w których można szukać pomocy,

- wyjaśnienie, jakie działania można podjąć w sytuacji naruszenia nietykalności,
- pedagogizacja z omawianego tematu powinna dotyczyć: uczniów, nauczycieli, rodziców, opiekunów uczniów oraz inne zainteresowane osoby dorosłe.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>Diagnoza sytuacji problemowej.</p> <p>Prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych na terenie szkoły.</p> <p>Współpraca z Instytucjami, Organizacjami i służbami porządkowymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - badanie ewaluacyjne, - omówienie otrzymanych wyników, - opracowanie działań profilaktycznych i wychowawczych, - przeprowadzenie ponownej ewaluacji, - spotkania informacyjne z członkami całej społeczności szkolnej i specjalistami. 	<p>pedagog, pielęgniarka szkolna, wychowawcy. Nauczyciel WDŻ</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Cała społeczność szkolna</p>
<p>Przeciwdziałanie przedwczesnej inicjacji seksualnej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty, szkolenia - materiały informacyjne, - sesja plakatowa. 	<p>Nauczyciel WDŻ, pielęgniarka szkolna, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Przeciwdziałania nadużyciom i wykorzystaniu dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje informacyjne, - warsztaty, trening umiejętności, - zajęcia psychoruchowe, - dyskusje, - angażowanie się w pracę z projektach społecznych, medialnych. 	<p>Pedagog, wychowawcy, trener</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

<p>Pedagogizacja opiekunów dzieci i młodzieży w wieku szkolnym na temat cyberprzemocy oraz nienaruszalności cielesnej osób nieletnich.</p>	<p>- spotkanie informacyjne, - szkolenie.</p>	<p>Pracownik Poradni PP, pedagog szkolny</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy</p>
<p>Promowanie udzielania stałej profilaktyki wobec zjawiska cyberprzemocy oraz uświadamianie, jakie działania należy podjąć w celu przeciwdziałania wykorzystaniu nieletnich oraz naruszania ich granic cielesnych.</p> <p>Pedagogizacja opiekunów/ rodziców dzieci na temat etapów Omawianie zjawiska przemocy oraz zapoznanie się ze sposobami radzenia sobie z nimi.</p> <p>Przeciwdziałanie przemocy rodzinnej.</p>	<p>- spotkania z wychowawcą klas, psychologiem / pedagogiem szkolnym, - materiały informacyjne, pozycje książkowe,</p>	<p>Pracownik Poradni PP, pedagog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie uczniów</p>
<p>Szkolenia z zakresu zapewniania uczniom i młodzieży szkolnej poczucia bezpieczeństwa oraz bezpieczeństwa faktycznego.</p> <p>Uczenie prawidłowych zachowań reagowania w sytuacjach kryzysowych oraz trudnych.</p>	<p>- szkolenia, - materiały informacyjne, pozycje książkowe, - nawiązanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi,</p>	<p>Dyrektor, pedagog, wychowawcy</p>		<p>Nauczyciele i wychowawcy</p>

Nawiązanie współpracy z organizacjami / instytucjami itp. zewnętrznymi.				
---	--	--	--	--

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
4. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137, 2138, z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952, 966, 1214);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 lutego 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz.U. 2014 poz. 395 z późn. zm.);
6. Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz.U. z 1993 r. Nr 17, poz. 78, 1995 r. Nr 66, poz. 334, 1996 r. Nr 139, poz. 646, 1997 r. Nr 141, poz. 943, Nr 157, poz. 1040, 1999 r. Nr 5, poz. 32, 2001 r. Nr 154, poz. 1792.);
7. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. 2015 poz. 728);
8. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
9. Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o ratyfikacji Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach

seksualnych, sporządzonej w Lanzarote w dniu 25 października 2007 r. (Dz.U. 2014 poz. 1623).

k. Cyberprzemoc,

Internet pomimo licznych pozytywnych i przydatnych informacji, niesie ze sobą wiele zagrożeń. Wraz z jego rozwojem oraz zwiększeniem dostępności do nowych mediów, dzieci i młodzież coraz częściej stają się ofiarami przemocy elektronicznej. Zjawisko określane pojęciem cyberprzemoc lub cyberbulling w przeciągu kilku lat zostało uznana za istotną kwestię społeczną.

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa jest jednym z fundamentalnych zadań szkoły.

W związku z tym ważne jest:

- wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za podjęcie działań w przypadku pojawienia się zjawiska cyberprzemocy,
- podejmowanie interwencji w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy (procedura nie będzie wówczas tylko „martwym” zapisem w dokumentach szkolnych).

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie zjawiska cyberprzemocy wśród społeczności szkolnej. Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej. Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego	-przeprowadzenie badań, ewaluacji.	Pedagog szkolny	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Cała społeczność szkolna

Programu wychowawczo - profilaktycznego				
<p>Współpraca z rodzicami / opiekunami prawnymi uczniów w celu wyeliminowania zachowań przemocowych.</p> <p>Opracowanie i upowszechnianie materiałów o zjawisku cyberprzemocy, jego formach, prawnych konsekwencjach popełnienia czynu oraz sposobów reagowania w przypadku znalezienia się w takiej sytuacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - materiały edukacyjno-informacyjne, - spotkania z wychowawcami, nauczycielami, władzami szkoły, przedstawicielami policji, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Poradni Leczenia Uzależnień, psychologiem/ pedagogiem szkolnym. 	Przedstawiciele Policji, nauczyciele informatyki, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Rodzice / opiekunowie uczniów
<p>Podnoszenie kompetencji oraz stałe doszkalanie w temacie przemocy elektronicznej.</p> <p>Nawiązanie stałej współpracy z policją, lokalnym ośrodkiem uzależnień i ich wspieranie w przypadku pojawienia się cyberprzemocy na terenie szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia, - przygotowanie materiałów informacyjno-edukacyjnym, - spotkania z przedstawicielami i policji, psychologami, instytucjami / organizacjami oferującymi wsparcie w przypadku wystąpienia cyberprzemocy. 	Przedstawiciele Policji, nauczyciele informatyki	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Nauczyciele i wychowawcy

<p>Zaangażowanie rodziców / opiekunów do współpracy przy organizacji uroczystości szkolnych i klasowych oraz konkursów tematycznych.</p> <p>Promowanie bezpiecznego korzystania z Internetu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - nawiązanie współpracy rodziców ze szkołą i współorganizowanie wydarzeń, - spotkania z wychowawcami, psychologiem, pedagogiem szkolnym, przedstawicielem policji, 	<p>Nauczyciel Informatyki, pedagog, przedstawiciel Policji</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
<p>Edukacja medialna mające na celu kształtowanie wysokiego poziomu rozwoju</p> <p>Uświadomienie uczniom znaczenia nowych mediów oraz zagrożeń, jakie są z nim związane.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - udział w uroczystościach, - godziny wychowawcze, - analiza reklam zamieszczanych w Internecie, TV, gazetach. 	<p>Nauczyciele informatyki, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny, wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Zwiększanie wiedzy uczniów na temat cyberprzemocy, prewencji oraz reagowaniu w przypadku pojawienia się zagrożenia.</p> <p>Zapoznanie uczniów i wychowanków z występującymi formami cyberprzemocy oraz skutecznym sposobom przeciwdziałania</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie z specjalistą ds. uzależnień, przedstawicielem policji. 	<p>Pedagog, przedstawiciel Policji, specjalista ds. uzależnień</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>

zjawisku.				
<p>Propagowanie zasad dobrego zachowania w Internecie.</p> <p>Rozwijanie świadomości bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez uczniów.</p> <p>Promowanie wśród uczniów zasad poprawnego zachowania się w świecie wirtualnym.</p> <p>Zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce przeciwdziałaniu cyberprzemocy oraz uzależnieniu od korzystania z nowych mediów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, policją, - udział w uroczystościach, - praca indywidualna i w grupach, - godziny wychowawcze. 	Nauczyciel informatyki, wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie
<p>Zaangażowanie młodych ludzi do aktywnego działania w sytuacji pojawienia się zjawiska cyberprzemocy.</p> <p>Udział w kampaniach, wydarzeniach oraz projektach społecznych węgę zjawiska.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kampanie społeczne, - skrzynka zaufania. 	Nauczyciele informatyki, wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 283 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137, 2138, z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952, 966, 1214);
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz.U. 2017 poz. 204);
7. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz.U. 2017 r. 459);
8. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2015 r. poz. 1094);
9. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. 2016 r. poz. 922);
10. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);
12. Ustawa o z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. 2017 r. poz. 1219).
13. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzona w Budapeszcie dnia 23 listopada 2001 r. (Dz.U. 2015 poz. 728);
14. Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. U. Nr 30 poz. 179 z późn. zm.);
15. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);

16. Konwencja Rady Europy o cyberprzestępczości, Budapeszt 23.11.2001 r., CETS nr 185.

I. Środki psychoaktywne,

Działalność wychowawcza

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
<p>Przeprowadzenie badań ewaluacyjnych diagnozujących występowanie problemu zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież szkolną.</p> <p>Sporządzenie pogłębionej analizy sytuacji problemowej.</p> <p>Wyciągnięcie wniosków oraz opracowanie działań koniecznych do prowadzenie efektywnego Programu</p>	<p>- prowadzenie badań, ewaluacji.</p>	<p>Pedagog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Cała społeczność szkolna</p>
<p>Poszerzenie wiedzy rodziców / opiekunów prawnych, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków i substancji.</p> <p>Dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom / opiekunom prawnym na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych</p>	<p>- spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym, pracownikami poradni, policją.</p> <p>- nawiązanie współpracy z policją, poradnią ds. przeciwdziałania narkomanii (Monarem).</p>	<p>Pedagog, pracownicy Poradni PP, przedstawiciele Policji, przedstawiciele Monaru</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, nauczyciele i wychowawcy</p>

<p>i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji, o których mowa we wstępie do niniejszego dokumentu.</p> <p>Opracowanie i upowszechnianie materiałów z zakresu edukacji zdrowotnej, ze szczególnych uwzględnieniem zdrowego żywienia i aktywności fizycznej, skierowanych do nauczycieli i rodziców.</p> <p>Poradnictwo psychoedukacyjne dla rodziców / opiekunów uczniów prowadzone przez szkolnych specjalistów.</p>				
<p>Pedagogizacja rodziców / opiekunów prawnych na zebraniach w zakresie m.in. przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom związanym z używaniem substancji psychoaktywnych.</p> <p>Spotkania rodziców / opiekunów prawnych z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na terenie szkoły.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkania z wychowawcami, - spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - organizowanie dyżurów pomocowych, - prelekcje. 	<p>Pedagog, pracownik Poradni PP</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów</p>
<p>1. Informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - spotkanie z rodzicami / opiekunami uczniów, - zapoznanie zebranych z regulaminem oraz Programem Profilaktyki szkolnej. 	<p>Pedagog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie</p>

narkomanią.	- godzina wychowawcza, - prelekcje.	Pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny	Uczniowie
Przeprowadzenie wśród nauczycieli i wychowawców szkolenia zwiększającego wiedzę dotyczącą rozpoznawania oraz przeciwdziałania zagrożeń płynących z używania substancji psychoaktywnych przez uczniów.	- szkolenia, - spotkania z specjalistami MONAR, policją, psychologami, itp.	Dyrektor, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Nauczyciele i wychowawcy
Zapoznanie nauczycieli z dostępnymi narzędziami profilaktycznymi. Analiza relacji pomiędzy opiekunami dzieci, młodzieży szkolnej. Nawiązanie bliższej współpracy pomiędzy opiekunami uczniów w celu eliminowania czynników ryzyka związanych z możliwością zażywania/kontakt z substancjami psychoaktywnymi.	- szkolenia, - badanie ewaluacyjne, - spotkanie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym, - tworzenie procedur.	Dyrektor, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Nauczyciele i wychowawcy
Udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców / opiekunów uczniów w przypadku używania środków i substancji opisanych we wstępie do niniejszego dokumentu. Uświadamianie rodziców / opiekunów uczniów oraz samych zainteresowanych miejscach, w których mogą szukać pomocy w razie wystąpienia problemu.	- materiały informacyjne i edukacyjne.	pedagog	Cały rok szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie

<p>Spotkania z pracownikami Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej, stowarzyszenia MONAR, policji.</p> <p>Informowanie uczniów na temat konsekwencji prawnych związanych z posiadaniem i używaniem nielegalnych środków.</p>	<p>- pogadanki, - prelekcje, - spotkania ze specjalistami.</p>	<p>Pedagog, wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Organizacja aktywności angażujących uczniów w poznawanie obowiązującego prawa.</p>	<p>- konkursy.</p>	<p>Nauczyciele plastyki, techniki, j. polskiego</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków.</p> <p>Kształtowanie wśród uczniów postaw zapobiegających podatności na ryzyko kontaktu ze środkami psychoaktywnymi.</p> <p>Kształtowanie w uczniach chęci dbania o swoje bezpieczeństwo.</p>	<p>- lekcje wychowawcze,</p>	<p>wychowawcy</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Wdrażanie zewnętrznych programów wspomagających rozwój umiejętności społecznych.</p>	<p>- publikacje, wzory lekcji, - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, lokalnym Wolontariatem.</p>	<p>Pedagog szkolny, wychowawcy,</p>	<p>Cały rok szkolny wg harmonogramu</p>	<p>Uczniowie</p>

Zróżnicowanie form pracy z uczniami mające na celu zwiększenie ich zaangażowania w proces nauczania.	- aktywizujące formy pracy z uczniem, - pogadanki, - wolontariat.	nauczyciele WOS, geografii, pedagog		Uczniowie
Kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji. Rozwijanie umiejętności życiowych u uczniów przez ćwiczenie odpowiednich postaw.	- aktywność fizyczna, - pogadanki.	Nauczyciel wych. Fizycz., pedagog, pielęgniarka szkolna, wychowawcy	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie
Kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu. Rozwijanie w uczniach umiejętności podejmowania autonomicznych decyzji. Rozwijanie umiejętności krytycznego myślenia i patrzenia na problem z wielu możliwych perspektyw.	- godziny wychowawcze, pogadanki, - dramy, dyskusje, „burze mózgów”, konkursy.	Nauczyciele wychowawcy, nauczyciele WOS, przyrody pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Uczniowie
Kształtowanie asertywnych postaw wobec niepożądanych zjawisk.	- godziny wychowawcze; - zewnętrzne propozycje programu profilaktycznego (MEN).	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie
1. Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do	- promowanie wśród uczniów zasad zdrowego żywienia	Pielęgniarka, nauczyciele wych. Fiz.,	Cały rok szkolny	Uczniowie

jednych z najważniejszych wartości w życiu.	oraz informowanie o korzyściach, które z niego płyną.	przyrody, plastyki, techniki pedagog		
	- projekcje filmów.	Nauczyciele bibliotekarze, wychowawcy	Cały rok szkolny, wg harmonogramu	Uczniowie
	- zaangażowanie uczniów w projekty o tematyce zdrowotnej.	Dyrektor, nauczyciele przyrody, plastyki, wych. Fiz.	Cały rok szkolny, wg harmonogramu	Uczniowie
	- uświadamianie uczniom problemu związanego z chorobą AIDS i innymi chorobami cywilizacyjnymi.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny, wg harmonogramu	Uczniowie
	- promocja zdrowego i aktywnego trybu życia we wsparciu rozpoznawanych sportowców, podróżników itp.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie

Działalność profilaktyczna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca	Typ profilaktyki
1. Realizowane wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców / opiekunów prawnych programów profilaktycznych i promocji zdrowia	wspieranie uczniów ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją i wykluczeniem społecznym.	Wychowawcy, pedagog,	Cały rok szkolny	Rodzice / opiekunowie prawni, uczniowie	selektywna

psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 5 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.	pomoc uczniom z rozpoznanymi wczesnymi objawami używania środków psychoaktywnych	Nauczyciele, Samorząd Uczniowski	Cały rok szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie	wskazująca
	- zapewnienie wsparcia rodzinom uczniów, którzy mają problem z używaniem substancji psychoaktywnych	Pedagog szkolny	Cały rok szkolny	Rodzice / opiekunowie uczniów, uczniowie	wskazująca
	zapewnienie dostępności pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom szkoły.	psycholog	Cały rok szkolny	Uczniowie	uniwersalna
1. Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej	rozszerzenie oferty pozalekcyjnych zajęć sportowych i kulturalnych.	Nauczyciele specjaliści	Cały rok szkolny	Uczniowie	uniwersalna

pozytywnej formy działalności zaspokajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej.	poszerzanie horyzontów uczniów przez prezentację osiągnięć i sukcesów znanych ludzi.	Wychowawcy, nauczyciele bibliotekarze, nauczyciele j. polskiego	Cały rok szkolny	Uczniowie	uniwersalna
	zapewnienie wsparcia uczniom, którzy nie mogą brać udziału w bardziej atrakcyjnych zajęciach pozalekcyjnych ze względu na stan finansowy rodziny.	Pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny	Uczniowie	wskazująca
1. Kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków i substancji przez uczniów i wychowanków, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych.	informowanie uczniów o ryzyku związanym z zażywaniem środków psychoaktywnych	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie	uniwersalna
	kształtowanie postaw i metod sprzeciwiania się sytuacjom stwarzającym zagrożenie.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie	uniwersalna
	określenie jasno sprecyzowanych zasad obowiązujących w szkole, zapoznanie z nimi uczniów.	Wychowawcy	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie	uniwersalna
	zapoznanie uczniów z obowiązującym prawem	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny wg harmonogramu	Uczniowie	uniwersalna

	dotyczącym przeciwdziałania narkomanii.				
	Umacnianie w uczniach przekonania o wartości zdrowia.	Dyrektor, wychowawcy, nauczyciele wych. Fiz, biologii, plastyki	Cały rok szkolny	Uczniowie	uniwersalna
1. Doskonaleni e zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych.	wdrożenie i opanowanie programów i procedur przez Radę Pedagogiczną.	Dyrektor, nauczyciele, pedagog	Cały rok szkolny	Nauczyciele wychowawcy	uniwersalna
	- angażowanie uczniów w zajęcia pozalekcyjne – zarówno sportowe jak i kulturalne.	Dyrektor, nauczyciele różnych specjalności	Cały rok szkolny	Uczniowie	wskazująca

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 283 z późn. zm.);
2. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526);
3. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 poz. 1591);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek (Dz.U. z 2017 r. poz. 1611);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1578);

6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. z zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249);
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r. w sprawie realizacji Rządowego programu wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach - „Bezpieczna+” (Dz. U. z 2015 r. poz. 972);
8. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
11. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2010 r. nr 127, poz. 857);
12. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2017 r. poz. 783, 1458);
13. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości w przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2013 r. poz. 1563);
14. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. 2016 r. poz. 1654, z 2017 r. poz. 773);
15. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2017 r. poz. 882);
16. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390).
17. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. 2017 r. poz. 957);
18. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 r. poz. 697);

19. Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169).

m. Prawidłowe relacje rodzinne, a rozbite rodziny, eurosieroctwo, przemoc w rodzinie.

„Rodzina jako podstawowa grupa społeczna wypełnia istotne funkcje w interesie społeczeństwa, zaspokajając zarazem potrzeby psychiczne, emocjonalne i społeczne swych członków. A zatem wypełnia dwojakiego rodzaju zadania: wobec społeczeństwa i wobec jednostek wchodzących w jej skład” (M. Ziemska, Postawy rodzicielskie, Warszawa 1979).

Rodziny rozbite

Rodzaje rodzin dysfunkcyjnych

- niepełne, czyli takie, w której ojciec lub matka samotnie wychowuje dzieci w wyniku różnych sytuacji życiowych.
- alkoholiczne,
- dysfunkcyjne.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Stała kontrola sytuacji rodzinnej, rozwojowej, emocjonalnej uczniów oraz odpowiednie reagowanie w przypadku pojawiających się zmian zachowania. Pedagogizacja uczniów w temacie zmian zachodzących w życiu człowieka i ich efektów widocznych w zachowaniu.	- wykłady, warsztaty, - broszury informacyjne, - publikacje.	Pedagog szkolny	IX	Nauczyciele i wychowawcy
Zapewnienie pomocy psychologicznej (udzielenie informacji odnośnie tego gdzie	- wykłady, warsztaty - pomoc psychologiczna, - broszury	Pedagog, wychowawcy	Cały rok szkolny	Rodzice/ opiekunowie uczniów

należy jej poszukiwać). Pedagogizacja rodziców/ opiekunów dzieci na temat konsekwencji sytuacji rozwodowej na psychice i zachowaniu młodego człowieka.	informacyjne, - publikacje.			
Wspieranie uczniów w trudnych rodzinnych sytuacjach.	- wsparcie psychologiczne, - indywidualne spotkania z wychowawcą / zaufanym nauczycielem / zaufaną osobą dorosłą.	Wychowawca, pedagog	Cały rok szkolny	Uczniowie

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
2. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526);
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);

6. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 poz. 1591).

Eurosieroctwo

Długotrwałe bezrobocie w Polsce doprowadziło do kilku nowych zjawisk na terenie kraju:

- mobilizacja sił w celu znalezienia pracy, nawet za granicami kraju,
- wyhamowanie aktywności członków rodziny lub poszukiwanie jedynie doraźnych sposobów na zabezpieczenie finansowe (w przypadku pojawienia się większych trudności),
- pojawienie się przewlekłych chorób na tle stresowym, przejawianie zachowań agresywnych oraz apatycznych.

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
Wzrost świadomości rodziny oraz świadomości lokalnej na temat problemu eurosieroctwa.	- przygotowanie/ zebranie materiałów informujących - zapewnienie szkolenia z zagadnienia eurosieroctwa,	Wychowawcy, nauczyciele przedmiotowi, pedagog	Cały rok szkolny	Nauczyciele i wychowawcy
Monitorowanie stanu obecnego oraz zmian w przyszłości.	- zapoznanie nauczycieli z przepisami prawa, które obligują ich do działania,			
Dbanie o dobro rodziny oraz swoich uczniów (pomoc dydaktyczna, finansowa, udzielanie wsparcia emocjonalnego, itp.).	- zorganizowanie spotkania informacyjnego z przedstawicielami organizacji i instytucji zaangażowanych w temat oraz z Powiatowym			
Utrzymywanie nieprzerwanego kontaktu z rodziną,				

<p>w której występuje migracja.</p> <p>Udzielanie wsparcia osobom potrzebującym.</p>	<p>Centrum Pomocy Rodzinie oraz Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.</p>			
<p>Pedagogizacja rodziców/ opiekunów uczniów w temacie eurosieroctwa oraz konsekwencji jakie za sobą niesie na</p> <p>Utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami, którzy sprawują rzeczywistą kontrolę i opiekę nad uczniem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - materiały informujące – broszury, filmy, książki, kodeksy, - spotkania z psychologiem / pedagogiem, wychowawcami, przedstawicielami instytucji zajmujących się tematem migracji ekonomicznej. 	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Rodzice/ opiekunowie faktyczni, opiekunowie prawni uczniów</p>
<p>Zapewnienie potrzebującemu uczniowi stałej opieki psychologicznej.</p> <p>Przekazywanie uczniom umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, stresujących.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - stała pomoc psychologiczna, 	<p>Wychowawca, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Uczniowie</p>
<p>Stale kontrolowanie ilości uczniów dotkniętych eurosieroctwem.</p> <p>Dbanie o zdrowie psychiczne uczniów dotkniętych eurosieroctwem.</p> <p>Współpraca z podmiotami zewnętrznymi wspierającymi rodziny dotknięte zjawiskiem</p>	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca ze służbami i organizacjami zajmującymi się tematem eurosieroctwa oraz pomocom dla członków rodziny, - stałe pogłębianie swojej wiedzy poprzez udział w seminariach, szkoleniach, kursach, - ciągły kontakt z wychowawcami, 	<p>Wychowawcy, pedagog</p>	<p>Cały rok szkolny</p>	<p>Psycholog i/lub pedagog szkolny</p>

eurosieroctwa.	podopiecznymi i ich opiekunami rzeczywistymi.			
----------------	---	--	--	--

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2017 r. poz. 682);
2. Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. 2016 r. poz. 1822);
3. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59, 949);
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
6. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 r., przyjęta przez Naród w referendum konstytucyjnym w dniu 25 maja 1997 r., podpisana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 16 lipca 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483);
7. Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz.U. 1991 nr 120 poz. 526).

Przemoc i agresja w rodzinie dziecka

Rodzaje przemocy:

- Fizyczna
- Psychiczna
- Seksualna

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz instytucji udzielających pomocy osobom	- pogadanki z przedstawicielami służb mundurowych oraz osobami przeszkolonymi do udzielania pomocy osobom zagrożonym lub dotkniętym przemocą domową,	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Rodzice/ opiekunowie i uczniowie
Zwiększenie świadomości istnienia wielu form pomocy – poprawa dostępności do jednostek interwencyjnych przy współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną prowadzenie poradnictwa, w szczególności działań informacyjnych i edukacyjnych dla osób dotkniętych lub zagrożonych przemocą domową.	- udostępnianie materiałów szkoleniowych (ulotek, broszur, filmów) informujących o problemie.			
Rozbudzanie poczucia solidarności i braku obojętności na krzywdy ludzkie.	- zajęcia, godziny wychowawcze, - udział w kampaniach społecznych.	Wychowawcy, nauczyciele plastyki pedagog, pracownik Poradni PP	Cały rok szkolny	Uczniowie
	- prelekcje, szkolenia, - filmy edukacyjne, - burza mózgów, - kontakt z poradniami, sądami, zakładami opieki zdrowotnej i społecznej oraz instytucjami i organizacjami pełniącymi taką funkcję pomocy.	Wychowawcy, pedagog, pracownik Poradni PP	Cały rok szkolny	Nauczyciele i Wychowawcy
Szerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie w społeczności lokalnej.	- eventy, - produkcje filmowe, - warsztaty teatralne.	Wychowawcy, pedagog	Cały rok szkolny	Wszyscy zainteresowani
Informowanie uczniów oraz krzewienie w nich poprawnej, aktywnej postawy w przypadku dostrzeżenia symptomu				

przemocy domowej.				
Wspieranie, uczestniczenie i tworzenie własnych kampanii uświadamiających w temacie istnienia problemu przemocy w rodzinie.				

Przepisy prawne / Stan prawny z dnia 1.09.2017 r.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 r. poz. 1390);
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o Systemie oświaty (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59);
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. 2017 poz. 356);
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. z 2016 r. poz. 1137, 2138, z 2017 r. poz. 244, 768, 773, 952, 966, 1214);
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. 2017 poz. 204);
7. Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. 2015 r. poz. 1094);
8. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2017 r. poz. 682);
9. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. 2017 r. poz. 665);
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia

- życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. 2011 nr 81 poz. 448);
11. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. 2011 nr 126 poz. 718);
 12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 nr 209 poz. 1245);
 13. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. 2011 nr 50 poz. 259);
 14. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 stycznia 2011 r. w sprawie Zespołu Monitorującego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (Dz.U. 2011 nr 28 poz. 146);
 15. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/29/UE z dnia 25 października 2012 r. ustanawiająca normy minimalne w zakresie praw, wsparcia i ochrony ofiar przestępstw oraz zastępująca decyzję ramową Rady 2001/220/WSiSW;
 16. Sprostowanie do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW (Dz.U. L 335 z 17.12.2011);
 17. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, zastępująca decyzję ramową Rady 2004/68/WSiSW;
 18. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW;

19. Europejska Konwencja o wykonywaniu praw dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 25 stycznia 1996 r. (Dz.U. 2000 nr 107 poz. 1128).

6. Ewaluacja

W ustaleniu czy realizowany program przynosi oczekiwane efekty, niezbędna jest jego ewaluacja. Należy więc kontrolować zarówno przebieg procesu, jak i osiągnięte wyniki. W tym celu na początku roku szkolnego i w trakcie jego trwania należy przeprowadzić wśród uczniów, rodziców i nauczycieli ankiety.

Proces powinien być kontrolowany przez bieżące monitorowanie, a uzyskane informacje wykorzystywane do modyfikacji samego programu (jeżeli wystąpi taka potrzeba). Ewaluację wyników należy przeprowadzić pod koniec każdego roku szkolnego i opracować wnioski do pracy na następny rok szkolny. W związku z tym program ten obowiązuje na rok 2017 / 2018

Narzędzia ewaluacji:

- Sprawozdania wychowawców z realizacji
- Ankieta skierowane do uczniów, ich rodziców, nauczycieli i pracowników szkoły.
- Analiza trudności wychowawczych, problemów szkolno-środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez Pedagogę i Psychologę szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów.
- Analiza dokumentów;
- Obserwacje;
- Wywiady z uczniami, rodzicami i nauczycielami;

8. Szkolne programy profilaktyczne i wychowawcze

- Bezpieczna szkoła
- Przeciw przemocy
- Szkolny program współpracy z rodzicami
- Program poprawy frekwencji
- Profilaktyka niepowodzeń szkolnych
- Profilaktyka uzależnień
- Procedury szkolne

9. Postanowienia końcowe

Za realizację Programu Wychowawczo-Profilaktycznego szkoły odpowiedzialni są wszyscy pracownicy Szkoły.

Dyrektor Szkoły czuwa nad prawidłowością jego realizacji.

Za realizację poszczególnych zakresów odpowiedzialni są nauczyciele zadeklarowani, bądź zaproponowani przez Dyrektora Szkoły.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 3 w Jeleniej Górze jest otwarty, może być modyfikowany w trakcie realizacji. Program ten podlega monitorowaniu i ewaluacji.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny opracował zespół nauczycieli w składzie:

Krystyna Piątkowska - przewodnicząca zespołu

Anna Piotrowska - pedagog

Małgorzata Zagiczek – nauczyciel bibliotekarz

Lucyna Maj – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

Maria Sychalska – nauczyciel matematyki

Gabriela Manorek – nauczyciel chemii

Anna Nowak – nauczyciel świetlicy

Monika Zieleniewicz – nauczyciel edukacji wczesnoszkolnej

**Program Wychowawczo- Profilaktyczny Szkoły Podstawowej nr 3 im. Mikołaja
Kopernika w Jeleniej Górze**

- **przyjęto uchwałą Rady Pedagogicznej w dniu**
 - **przyjęto uchwałą Rady Rodziców w dniu**
 - **w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim w dniu**
-